TÒA ÁN NHÂN DÂN **TỈNH LONG AN**	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**
Số: 01/2023/QĐPT-DS	*Long An, ngày 06 tháng 9 năm 2023*

QUYẾT ĐỊNH
PHÚC THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v "Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự"
TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH LONG AN

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: bà Phan Ngọc Hoàng Đình Thục

Các Thẩm phán: bà Trần Thị Thanh Thúy

bà Huỳnh Thị Hồng Vân

Thư ký phiên họp: bà Ngô Thanh Xuân – Thư ký tòa án, Tòa án nhân dân tỉnh Long An

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Long An tham gia phiên họp: bà Đặng Thị Cẩm Chi - Kiểm sát viên.

Ngày 06 tháng 9 năm 2023, tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Long An mở phiên họp phúc thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 242/2023/TBTL-TA ngày 18 tháng 8 năm 2023 về việc *"Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự"*.

Do Quyết định số 06/2023/QĐST-VDS của Tòa án nhân dân thành phố Tân An, tỉnh Long An bị kháng cáo.

Theo Quyết định mở phiên họp phúc thẩm giải quyết việc dân sự số 274/2023/QĐ-PT ngày 18 tháng 8 năm 2023, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:* bà Nguyễn Thị X, sinh năm: 1936; địa chỉ: số 565, Ấp B, xã H, thành phố T, tỉnh Long An.

Người đại diện theo ủy quyền của bà X: bà Phạm Thị L1, sinh năm: 1960; địa chỉ: số 338, Quốc lộ A, Phường S, thành phố T, tỉnh Long An (theo giấy ủy quyền ngày 17/05/2023).

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:*

1. Bà Nguyễn Thị L2, sinh năm: 1970; địa chỉ: số 453, ấp N, xã N1, thành phố T, tỉnh Long An.

2. Anh Nguyễn Hữu V, sinh năm: 2006; địa chỉ: số 453, ấp N, xã N1, thành phố T, tỉnh Long An.

Người đại diện theo pháp luật của anh V là bà Nguyễn Thị L2.

- *Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Nguyễn Thị L2:* ông Bùi Minh V1, Luật sư của Công ty Luật TNHH T – Chi nhánh phía Nam, thuộc Đoàn Luật sư Thành phố Hồ Chí Minh.

- *Người kháng cáo:* người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Nguyễn Thị L2.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự đề ngày 01/6/2023 và trong quá trình giải quyết tại cấp sơ thẩm, bà Nguyễn Thị X và người đại diện theo ủy quyền là bà Phạm Thị L1 đã trình bày:

Bà Nguyễn Thị X và ông Nguyễn Hữu D (chết năm 1984) là mẹ, cha ruột của ông Nguyễn Hữu T, còn bà Nguyễn Thị L2 và cháu Nguyễn Hữu V là vợ, con của ông T.

Ngày 29/03/2023, Trung tâm công tác xã hội thuộc Sở Lao động – Thương binh và Xã hội tỉnh Long An có Quyết định số 42/QĐ-TTCTXH về việc tiếp nhận đối tượng bảo vệ khẩn cấp: tiếp nhận ông Nguyễn Hữu T, sinh ngày 10/5/1965, ngụ tại số 453, ấp N, xã N1, thành phố T, tỉnh Long An là người khuyết tật thần kinh, tâm thần mức độ nặng, gia đình hoàn cảnh khó khăn, có hành vi gây nguy hiểm cho gia đình và cộng đồng vào chăm sóc, nuôi dưỡng tại Trung tâm. Bà X yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Nguyễn Hữu T mất năng lực hành vi dân sự.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Nguyễn Thị L2 trình bày:

Bà và ông Nguyễn Hữu T chung sống với nhau vào năm 2004 và đăng ký kết hôn vào năm 2005, có 01 con chung tên Nguyễn Hữu V. Khi con được 5 tuổi thì bà dẫn con về gia đình bên ngoại sinh sống để buôn bán kiếm tiền nuôi con, vì tâm thần của ông T không bình thường, phải nhập viện điều trị. Bà vẫn gửi tiền nuôi chồng và thỉnh thoảng đi thăm. Việc bà X yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Nguyễn Hữu T là người mất năng lực hành vi dân sự, bà đề nghị Tòa án giải quyết theo quy định của pháp luật.

Tại Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 06/2023/QĐST-VDS ngày 13 tháng 7 năm 2023 của Tòa án nhân dân thành phố Tân An, tỉnh Long An đã quyết định (tóm tắt): tuyên bố Nguyễn Hữu T, sinh năm 1965 mất năng lực hành vi dân sự. Ngoài ra, quyết định sơ thẩm còn tuyên về quyền, thời hạn kháng cáo, kháng nghị, quyền và nghĩa vụ thi hành án của các đương sự.

Ngày 17/7/2023, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Nguyễn Thị L2 kháng cáo toàn bộ quyết định sơ thẩm.

Tại phiên họp phúc thẩm,

Luật sư Bùi Minh V1 và bà Nguyễn Thị L2 thống nhất trình bày: bà X là người yêu cầu Tòa án tuyên bố ông T mất năng lực hành vi dân sự, nhưng bà Tín (con của bà X và là chị của ông T) lại là người trình bày tình trạng sức khỏe của ông T khi Tòa án trưng cầu giám định và bà Tín đã nêu không chính xác về thời gian ông T bị bệnh. Mặc dù Kết luận giám định tình trạng sức khỏe tâm thần của ông T là dựa trên căn cứ khoa học, nhưng việc Tòa án cấp sơ thẩm đã nhận định quyền sử dụng đất là tài sản của bà X cho vợ chồng ông T, bà L2 và cho rằng bà L2 bỏ đi, không chăm sóc, nuôi dưỡng ông T là không có cơ sở và sẽ ảnh hưởng đến quyền lợi của bà L2 sau này khi có tranh chấp về tài sản. Do đó, bà L2 yêu cầu hủy quyết định sơ thẩm.

Bà Phạm Thị L1 trình bày: Do bà X lớn tuổi, nên bà Tín là con của bà X và là chị của ông T trình bày tiền sử bệnh trạng của ông T. Tòa án cấp sơ thẩm tóm tắt ý kiến của các bên, trong đó có trình bày của bà X về quyền sử dụng đất, còn quyết định tuyên bố ông T mất năng lực hành vi dân sự là căn cứ vào kết luận giám định.

Kiểm sát viên Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Long An phát biểu ý kiến:

Về tố tụng: Tòa án cấp phúc thẩm và các đương sự chấp hành đúng quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự. Kháng cáo của người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Nguyễn Thị L2 đủ điều kiện để xem xét theo trình tự phúc thẩm.

Về nội dung kháng cáo: căn cứ Kết luận giám định pháp y tâm thần của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực thành phố Hồ Chí Minh – Bộ Y tế số 4539/KLGĐ ngày 22 tháng 6 năm 2023, Tòa án cấp sơ thẩm đã tuyên bố ông T mất năng lực hành vi dân sự là đúng pháp luật, đề nghị bác kháng cáo của bà L2, giữ nguyên quyết định sơ thẩm.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Hội đồng phúc thẩm nhận định:

[1] Về tố tụng: kháng cáo của bà Nguyễn Thị L2 được thực hiện đúng quy định tại Điều 372 của Bộ luật Tố tụng dân sự, nên được chấp nhận để xem xét theo thủ tục phúc thẩm.

[2] Về nội dung kháng cáo của bà Nguyễn Thị L2:

[2.1] Hồ sơ vụ án thể hiện, theo trưng cầu của Tòa án cấp sơ thẩm, tại Kết luận số 4539/KLGĐ ngày 22 tháng 6 năm 2023 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực Thành phố Hồ Chí Minh đã kết luận giám định pháp y tâm thần đối với ông Nguyễn Hữu T như sau:

"3.1 Về y học: tâm thần phân liệt, thể di chứng, tiến triển từng giai đoạn với thiếu sót tăng dần (F20.51-ICD10).

3.2 Về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi: đương sự mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi".

[2.2] Tòa án cấp sơ thẩm căn cứ vào Kết luận số 4539/KLGĐ để chấp nhận yêu cầu của bà Nguyễn Thị X, tuyên bố ông Nguyễn Hữu T mất năng lực hành vi dân sự là đúng quy định tại Điều 22 Bộ luật Dân sự năm 2015. Tại phiên tòa phúc thẩm, bà Nguyễn Thị L2 và người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của bà L2 thừa nhận kết luận giám định là có căn cứ khoa học; các ý kiến của bà L2 và Luật sư nêu về nội dung trình bày của bà X về nhà, đất của bà L2 và ông T tại cấp sơ thẩm không phải là chứng cứ để chứng minh yêu cầu kháng cáo của bà L2 là có căn cứ theo quy định của pháp luật, nên Hội đồng phúc thẩm không chấp nhận kháng cáo của bà L2.

[3] Tuy nhiên, bà X được miễn nộp lệ phí nhưng Tòa án cấp sơ thẩm không tuyên trong quyết định, đồng thời không tuyên về chi phí giám định là thiếu sót, cần sửa phần này của quyết định sơ thẩm.

[4] Về lệ phí phúc thẩm giải quyết việc dân sự: do kháng cáo không được chấp nhận nên bà Nguyễn Thị L2 có nghĩa vụ chịu lệ phí phúc thẩm.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

1. Căn cứ điểm b khoản 3 Điều 375 của Bộ luật Tố tụng dân sự; Điều 22 và Điều 53 của Bộ luật Dân sự năm 2015; điểm đ khoản 1 Điều 12, Điều 37 của Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 04/6/2018 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

2. Không chấp nhận kháng cáo của bà Nguyễn Thị L2.

3. Sửa một phần Quyết định giải quyết việc dân sự số 06/2023/QĐST-VDS ngày 13/7/2023 của Tòa án nhân dân thành phố Tân An, tỉnh Long An về lệ phí sơ thẩm và chi phí giám định.

4. Chấp nhận yêu cầu của bà Nguyễn Thị X: tuyên bố ông Nguyễn Hữu T, sinh năm 1965 là người mất năng lực hành vi dân sự.

5. Về chi phí giám định: bà Nguyễn Thị X tự nguyện chịu toàn bộ và đã nộp xong.

6. Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: bà Nguyễn Thị X được miễn nộp tiền lệ phí.

7. Về lệ phí phúc thẩm giải quyết việc dân sự: buộc bà Nguyễn Thị L2 phải chịu 300.000 đồng, được trừ vào số tiền tạm ứng lệ phí đã nộp tại Biên lai số 0002539 ngày 18/7/2023 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố T, tỉnh Long An. Bà Nguyễn Thị L2 đã nộp đủ lệ phí phúc thẩm.

8. Quyết định này có hiệu lực pháp luật kể từ ngày ra quyết định.

Nơi nhận:
- TANDCC tại TP.HCM;
- VKSND tỉnh Long An;
- TAND TP.Tân An;
- Chi cục THADS TP.T;
- Các đương sự;
- Lưu: VT, hồ sơ vụ việc.

TM. HỘI ĐỒNG GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Phan Ngọc Hoàng Đình Thục